

Biztosításközvetítői tevékenységet végző gazdálkodó szervezet ügyvezetőjére vonatkozó egyes rendelkezések

1. TÉNYÁLLÁS

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) részére állásfoglalás kibocsátásával kapcsolatos beadványt (Megkeresés) benyújtó ügyvédi iroda (Ügyvédi Iroda) biztosításközvetítői tevékenységet végző gazdálkodó szervezet ügyvezetőjére vonatkozó egyes rendelkezések értelmezésével összefüggésben kérte az MNB állásfoglalását.

A Megkeresés szerint a természetes személy biztosításközvetítő (Közvetítő) aktív státuszban szerepel az MNB által vezetett felügyeleti biztosításközvetítői nyilvántartásban (Regiszter)¹. A Közvetítő a független biztosításközvetítői tevékenységét nem önállóan, hanem gazdasági társasággal (Társaság) fennálló jogviszony keretében végzi. A Közvetítő jelenleg ügyvezetői tisztséget lát el, valamint tulajdoni hányaddal is rendelkezik a Társaságban.

A Megkeresés alapján a Közvetítő „munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban” fejt ki „független biztosításközvetítőt” tevékenységét a Társaság részére, amely Társaság „függő közvetítőként” szerepel a Regiszterben és a Társaság jelenleg megbízási szerződés keretében lát el biztosításközvetítői feladatokat egy másik, a Regiszterben „függő közvetítőként” szereplő gazdálkodó szervezet (Részvénytársaság) részére azzal, hogy ezen feladatokat a Társaságban a Közvetítő látja el, „figyelemmel a képzettségi, végzettségi előírásokra és egyéb feltételekre”.

A Társaság egyéb tevékenységi körei között szerepel a 6622/08 TEÁOR kódú 'biztosítási ügynöki, brókeri tevékenység', amely tevékenység végzéséhez szükséges, a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 369. § (3) bekezdése szerinti képzettséggel, végzettséggel, illetve feltétellel csak a Közvetítő rendelkezik a Társaságon belül.

A Megkeresésben írtak szerint a Közvetítő értékesíteni kívánja a Társaságban fennálló tulajdoni részesedését, azonban az ügyvezetői tisztséget változatlanul ellátná üzletrészesnek átruházását követően is a Társasággal „fennálló jogviszonya (ügyvezetői tisztség) keretében”.

2. JOGKÉRDÉS

Az Ügyvédi Iroda a következőkre nézve kérte az MNB állásfoglalását:

- (i) Amennyiben a Közvetítő értékesíti a Társaságban fennálló üzletrészt és a jövőben ügyvezetőként vesz részt a Társaság munkájában, a Társaság jogosult lesz-e a biztosításközvetítői tevékenység (a már hivatkozott 6622/08 TEÁOR kódú biztosítási ügynöki, brókeri tevékenység) ellátására, akként, hogy a Közvetítő a Társaságnak már nem tagja, hanem ügyvezetői tevékenysége körében látja el a független biztosításközvetítői tevékenységet?
- (ii) Amennyiben önmagában a Közvetítő Társaságban betöltött ügyvezetői tisztsége nem felel meg ahhoz, hogy a Társaság a hivatkozott tevékenységet végezze, szükséges-e munkaviszony létesítése, vagy megbízási jogviszony létesítése az ügyvezetői megbízási jogviszonyon belül külön megbízással vagy külön munkaszerződéssel, amely kifejezetten a biztosításközvetítői feladat ellátására vonatkozik?
- (iii) Amennyiben a Közvetítő ügyvezetőként sem venne részt a Társaság munkájában, a Közvetítővel történő megbízási, esetleg vállalkozási jogviszony vagy munkaviszony létesítésével a Társaság elláthatná-e a 6622/08 TEÁOR kódú biztosítási ügynöki, brókeri tevékenységet?

A Megkeresésben az Ügyvédi Iroda idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:97. §-át, a Bit. 4. § (1) bekezdés 14. és 15. alpontját, a 369. §-át, a 407. §-át és a 409. §-át, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 294. § (1) bekezdés f) pontját.

A fentiekkel kapcsolatban az Ügyvédi Iroda ismertette álláspontját, amely szerint a „Bit. lehetőséget biztosít arra, hogy mind a természetes személy, mind a jogi személy biztosításközvetítői tevékenységet végezzen, a Bit. hivatkozott 4. § (1) bekezdés 15. pontja szerint. A Ptk. fent hivatkozott 3:97. § (2) bekezdése általános szabályként tartalmazza, hogy ilyen esetben (természetes személy) a végzettségi feltételeknek vagy a társaság személyes közreműködést vállaló tagjának vagy legalább egy, a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló személynek kell rendelkeznie”. Az Ügyvédi Iroda álláspontja szerint „ettől az általános szabálytól nem tér el a Bit. sem. A Bit. 369. § (3) bekezdése, valamint 407. § (4) bekezdése szerint a gazdálkodó szervezet keretében végzett

¹ A Regiszter a <https://intezmenykereso.mnb.hu/> internetes oldalon érhető el.

biztosításközvetítői tevékenység végzésének feltételeit, az erre vonatkozó nyilvántartási adatokat határozza meg abban az esetben, ha azt a természetes személy nem önállóan végzi, anélkül, hogy maga a jogi személy (jelen esetben a Társaság) biztosításközvetítőnek minősülne a Bit. szerint.” Figyelemmel a hivatkozott Mt. 294. § (1) bekezdés f) pontja szerinti rendelkezésre, az Ügyvédi Iroda értelmezése szerint, „az ügyvezetői jogviszony fennállása (akár megbízási, akár munkaviszonyban történik), mint gazdasági társaság vezető tisztségviselői tevékenység ellátására irányuló jogviszony, megfelelő a független biztosításközvetítői tevékenység gazdálkodó szervezeten belüli ellátásához”.

3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Amint az az MNB honlapján megtalálható, „Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek” című tájékoztatóban² is szerepel, a jogszabályok által meghatározott körön kívül az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – szerződések, termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásokban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a Megkeresésben írtakkal érintett üzleti koncepció, megoldás jogszabályi megfelelőségével kapcsolatos felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy az Ügyvédi Iroda annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

3.2. Előjáróban tekintettel arra, hogy a Megkeresés szerint a Közvetítő a Regiszterben függő közvetítőként szereplő Társaságon keresztül független biztosításközvetítői tevékenységet végez egy, a Regiszterben függő közvetítőként szereplő Részvénytársaság számára, felhívom figyelmét az alábbiakra.

A Bit. 4. § (1) bekezdés 14. pontjában meghatározott biztosításközvetítői tevékenységet a biztosításközvetítéssel foglalkozó gazdálkodó szervezeteken belül értelemszerűen mindig természetes személyek végzik, a függő vagy független biztosításközvetítő gazdálkodó szervezet csak a közvetítői tevékenység keretét adja. Mindebből az következik, hogy egy biztosításközvetítő megbízásából biztosításközvetítést végző személy tevékenységi jogosultsága ahhoz igazodik, hogy függő vagy független közvetítői láncolatban szerepel. A közvetítő (függő vagy független) biztosításközvetítői minősége szükség szerint az őt foglalkoztató, megbízó biztosításközvetítő tevékenységi jogosultságához igazodik.

A Bit. 369. § (1) bekezdése alapján biztosításközvetítői tevékenységet függő biztosításközvetítő vagy független biztosításközvetítő végezhet. E két közvetítői kategória kizárólagos, azaz egy közvetítő vagy függő vagy független közvetítőként végzi tevékenységét. A Bit. 387. § (2) bekezdésében és a 398. § (3) bekezdésében foglalt, a közvetítői kategóriák közötti átjárást tiltó szabály alapján a függő többes ügynök független biztosításközvetítői (alkusz) tevékenységet nem végezhet, a független biztosításközvetítő alkusz pedig függő ügynöki és függő többes ügynöki tevékenységet nem végezhet.

Amennyiben tehát a Társaságot megbízó Részvénytársaság függő biztosításközvetítő, úgy ennek a Részvénytársaságnak a megbízásából eljáró Társaság és a Társaság részére biztosításközvetítői tevékenységet végző Közvetítő szintén függő biztosításközvetítőnek minősül.

3.3. Ahogy arra a Megkeresésben az Ügyvédi Iroda is hivatkozik, a Ptk. 3:97. § (2) bekezdése alapján jogszabály által képesítéshez kötött tevékenységet a gazdasági társaság akkor végezhet, ha az e tevékenységben személyes közreműködést vállaló tagja, vagy a társasággal munkavégzésre irányuló polgári jogi vagy munkajogi jogviszonyban álló legalább egy személy a képesítési követelménynek megfelel.

A biztosításközvetítői tevékenység végzése során a Ptk. hivatkozott szabálya mellett, illetve azon túlmenően speciális szabályok érvényesülnek, így figyelembe kell venni a Bit. 373. §-ában meghatározott, a biztosításközvetítői tevékenység továbbadásának korlátaira vonatkozó – a horizontális és a vertikális értékesítési lánc kialakítására vonatkozó – előírásokat.

² <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

A biztosításközvetítői tevékenység végzése során a Bit. 373. §-a alapján mind a független biztosításközvetítő (alkusz), mind a függő biztosításközvetítő (ügynök, többes ügynök), – munkaviszonyt, megbízási vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt kialakítva – igénybe vehet közreműködőt, ugyanakkor a közvetítői lánc kialakítása során figyelembe kell venni a Bit. 373. §-ában³ meghatározott korlátozásokat.

A Bit. 373. § (2) bekezdése alapján a biztosításközvetítővel munkaviszonyban, megbízási vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, biztosításközvetítői tevékenységet végző személy biztosításközvetítői tevékenységének végzésére mással további megbízási vagy munkavégzésre irányuló – munkaviszonynak nem minősülő – egyéb jogviszonyt nem létesíthet.

A Bit. 373. § (2) bekezdésében megfogalmazott – vertikális értékesítési lánc kialakítására vonatkozó – tilalom alapján a biztosításközvetítővel megbízási jogviszonyba kerülő gazdálkodó szervezet (mint közreműködő) a biztosításközvetítői tevékenységet már csak munkaviszonyban foglalkoztatott természetes személyekkel láthatja el, a tevékenység végzésére további megbízási szerződést nem köthet, illetve egyéb jogviszonyt nem létesíthet. Ebből következően tehát a biztosításközvetítőként eljáró személy által e tevékenységében való közreműködésre igénybe vett megbízott további megbízottakat nem vehet igénybe, a biztosításközvetítői tevékenységet csak munkaviszonyban álló alkalmazottai útján folytathatja.

A fentieket alapul véve a Részvénytársaság megbízásából biztosításközvetítői tevékenységet végző Társaság biztosításközvetítői tevékenységének végzésére munkaviszonynak nem minősülő egyéb jogviszonyt nem létesíthet. Így a Közvetítő – függetlenül a Társaságnál betöltött ügyvezetői pozíciójától – kizárólag a Társasággal létesített biztosításközvetítői tevékenység ellátására irányuló munkaviszony keretében végezhet biztosításközvetítői tevékenységet a Társaságon keresztül a Részvénytársaság részére.

A Bit. 369. § (3) bekezdése szerint biztosításközvetítői tevékenységet csak olyan természetes személy végezhet – beleértve a biztosításközvetítői tevékenységet végző gazdálkodó szervezet, vagy e szervezettel megbízási jogviszonyban álló, biztosításközvetítői tevékenységet végző szervezet keretein belül végzett tevékenységet is –, aki

- a) felsőfokú végzettséggel vagy a 9. mellékletben meghatározott szakképesítéssel vagy a pénzügyi szolgáltatás közvetítői, a biztosításközvetítői és a tőkepiaci ügyletkötői hatósági képzéssel és hatósági vizsgával összefüggő feladatokról szóló miniszteri rendeletben meghatározott hatósági vizsgával rendelkezik,
- b) a 376. §-ban meghatározott szakmai továbbképzési kötelezettségnek eleget tesz, és
- c) a 69/A. § szerinti jó hírnévvel rendelkezik.

A Bit. 369. § (2) bekezdése a biztosításközvetítői tevékenység végzésének feltételéül szabja továbbá egyebek mellett – a 370-371. §-ban foglalt kivételekkel –, hogy a biztosításközvetítő (függő és független biztosításközvetítő egyaránt) aktív státuszban szerepeljen Regiszterben.

Az előbbiekre figyelemmel a Társaságnál biztosításközvetítői tevékenységet végző valamennyi természetes személynek meg kell felelnie a Bit. 369. § (3) bekezdésében foglalt követelményeknek, valamint szerepelnie kell a Regiszterben.

* * *

Felhívom figyelmét arra, hogy az MNB – a honlapján megtalálható részletes tájékoztatóval⁴ összhangban – kizárólag konkrét jogkérdésben foglal állást, a felügyelt intézmények tevékenységét, alkalmazott gyakorlatai jogszabályi megfelelőségét folyamatos felügyelés keretében, helyszíni vagy helyszínen kívüli vizsgálatok során ellenőrzi. Az MNB véleményét kizárólag az Ügyvédi Iroda által rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, a jelen állásfoglalásban foglalt egyedi jogértelmezés kizárólag az Ügyvédi Iroda által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag az Ügyvédi Iroda tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok

³ Bit. 373. § (1) A biztosításközvetítővel jogviszonyban álló, biztosításközvetítői tevékenységet végző személy biztosításközvetítői tevékenység végzésére irányuló további jogviszonyt másik biztosítóval vagy biztosításközvetítővel nem létesíthet.

⁴ „Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek” (<http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>)

érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

2019. szeptember 23.